

ISSN 2544-5898

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

WRZESIEŃ 2025

MONITOR CHIŃSKI

„Monitor chiński” analizuje i komentuje bieżącą sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną w Chińskiej Republice Ludowej ze szczególnym uwzględnieniem działań rządu oraz dyplomacji rządowej i partyjnej.

MGR JOANNA NAWROTKIEWICZ

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet Łódzki

MONITOR CHIŃSKI

WRZESIEŃ 2025

CHINY SONDUJĄ NEPAL PO UPADKU DOTYCHCZASOWEGO RZĄDU

Na początku września Wydział Łączności Międzynarodowej KPCh przyjął nepalską delegację pod przewodnictwem lidera socjaldemokratycznej partii Janamat. Rozmowy dotyczyły „współpracy i przyjaźni”, lecz ich kontekst był wyjątkowo delikatny – Nepal przeszedł intensywny kryzys polityczny po masowych protestach młodzieży i upadku rządu K.P. Sharma Oliego. Dla Pekinu było to spotkanie nie tyle kurtuazyjne, co ostrożną próbą zrozumienia nowej dynamiki w kraju, który dotąd uznawano za obszar chińskich wpływów. W tle wybrzmiewają obawy o bezpieczeństwo na granicy z Tybetem i narastającą rywalizację z Indiami i USA, które coraz aktywniej zabiegają o Katmandu.

I. DZIAŁANIA RZĄDOWE

2 września: Ministerstwo Spraw Zagranicznych ogłosiło uruchomienie rocznego programu ruchu bezwizowego dla obywateli Rosji. Program umożliwia 30-dniowy pobyt w celach biznesowych, turystycznych, rodzinnych czy tranzytowych. Decyzja ta ma nie tylko ułatwić mobilność, ale także wzmocnić więzi społeczne i gospodarcze, pokazując rosnącą koordynację obu państw w wymiarze „ludzkim”. Jest to też element szerszej strategii wpisanej w „nową erę” partnerstwa chińsko-rosyjskiego, podkreślający, że Pekin stawia na trwałość współpracy z Moskwą pomimo napięć na arenie międzynarodowej.

4 września: W Pekinie odbyła się premiera filmu „Czerwony Jedwab” koprodukcji chińsko-rosyjskiej. Produkcja ma charakter historyczno-patriotyczny i wpisuje się w obchody wspólnego (drugiego z rzędu) „Roku Kultury Chin i Rosji”. Akcja filmu toczy się w 1927 roku na Kolei Transsyberyjskiej, gdzie kurierzy KPCh przewożą tajne dokumenty i stają się celem agentów Kuomintangu, obcych wywiadów oraz wynajętych bandytów. Ich ochroną zajmują się radzieccy oficerowie, młody tłumacz i były carski oficer. Według chińskich mediów państwowych ma być to historia o tym, jak „dwie siły sekretnie walczą ramię w ramię, aby obronić sprawiedliwość”.

„Czerwony Jedwab” pokazuje, jak współpraca filmowa staje się narzędziem miękkiej siły, podkreślając wspólne narracje o bohaterstwie i poświęceniu w czasach wojny. Jednocześnie świadczy o tym, że Pekin traktuje kulturę jako

przedłużenie polityki zagranicznej i ważny element budowania wizerunku wzajemnego zrozumienia pomiędzy narodami.

5-8 września: W Chongqingu odbyło się Światowe Expo Przemysłu Inteligentnego, skupiające się wokół tematyki „AI+” i inteligentnych pojazdów nowej generacji. Expo po raz kolejny ukazało determinację Chin w łączeniu sztucznej inteligencji z przemysłem i gospodarką. Wyraźnym celem było przedstawienie Chin jako globalnego centrum innowacji technologicznych i eksportera standardów w obszarze cyfryzacji przemysłu.

11 września: Administracja Cyberprzestrzeni Chin ogłosiła nałożenie kar na popularną platformę społecznościową REDnote (*Xiaohongshu*, dosł. Mała czerwona książeczka) za niewłaściwe zarządzanie treściami. Za naruszenie obowiązków władze wskazały wspieranie plotek o celebrytach i innych „trywialnych” haseł, które trafiały na listy najczęściej wyszukiwanych tematów, co miało prowadzić do degradacji internetowego środowiska. Platforma oświadczyła, że zastosuje się do wytycznych władz i wyciągnie odpowiednie wnioski.

Sprawa ta wpisuje się w szerszą politykę Pekinu mającą na celu „oczyszczanie” przestrzeni internetowej i ograniczanie treści uznanych za szkodliwe społecznie. Działania wobec REDnote są sygnałem, że państwo nadal ściśle kontroluje platformy komercyjne i oczekuje ich pełnej lojalności wobec priorytetów politycznych.

13 września: Ministerstwo Handlu wszczęło postępowanie antydumpingowe wobec importu amerykańskich czipów analogowych. Dochodzenie ma potrwać rok (z możliwością przedłużenia) i obejmuje kluczowy segment układów scalonych stosowanych w elektronice codziennego użytku (m.in. w lodówkach czy pralkach). Ten ruch wpisuje się w strategię Pekinu zmierzającą do zwiększenia samowystarczalności w obszarze czipów, ale przede wszystkim jest ciosem wymierzonym w Amerykanów, dla których Chiny są znaczącym rynkiem zbytu tychże produktów. Postępowanie jest również postrzegane jako próba zdobycia przewagi negocjacyjnej w rozmowach chińsko-amerykańskich dotyczących sprzedaży udziałów TikToka, zwłaszcza że zbiegło się to w czasie z decyzją Administracji Cyberprzestrzeni Chin zakazującą największym przedsiębiorstwom technologicznym kupowania produktów Nvidii.

17-18 września: W Lianyungang (prowincja Jiangsu) odbyło się Forum Współpracy w zakresie Bezpieczeństwa Publicznego, w którym uczestniczył m.in. minister bezpieczeństwa publicznego Wang Xiaohong. Pekin zapowiedział pięć priorytetowych działań w ramach Inicjatywy Globalnego

Bezpieczeństwa: rozwój wspólnych platform, produktów, zdolności, innowacji i pogłębionej współpracy. Forum było okazją do zaprezentowania chińskiego modelu bezpieczeństwa jako oferty dla państw rozwijających się. Dla KPCh to także możliwość budowania narracji o Chinach jako dostawcy dóbr publicznych w dziedzinie bezpieczeństwa.

21 września: W Nanning zakończyła się 22. edycja targów China-ASEAN Expo, które miały zgromadzić rekordową liczbę ponad 3200 wystawców i 226 tys. uczestników. Podpisano 155 projektów inwestycyjnych, z których większość dotyczyła przetwórstwa i produkcji z naciskiem na innowacje cyfrowe i sztuczną inteligencję. Expo miało wymiar nie tylko gospodarczy, ale i polityczny – sygnalizując gotowość Pekinu do dalszego wzmacniania powiązań z regionem w obliczu rosnącej konkurencji ze strony USA i Japonii.

24 września: Xi Jinping odwiedził wystawę z okazji 70-lecia utworzenia Regionu Autonomicznego Sinciang-Ujgur. W przemówieniu podkreślił, że transformacja regionu jest „mikrokosmosem wielkiego odrodzenia narodu chińskiego” i wskazał na konieczność dalszego umacniania „wspólnoty narodu chińskiego”. Xi nadawał wydarzeniu pozytywny ton, podkreślając rozwój infrastruktury i poprawę życia mieszkańców jako osiągnięcia polityki KPCh. W wydarzeniu uczestniczyli też inni wysocy rangą urzędnicy państwowi.

KOMENTARZ

W połowie września 2025 roku w Lianyungang (prowincja Jiangsu) odbyło się Forum Globalnej Współpracy w zakresie Bezpieczeństwa Publicznego, które stanowiło dwudniowy pokaz chińskiego modelu zarządzania bezpieczeństwem wewnętrznym. W wydarzeniu wzięło udział niemal 2000 uczestników ze 120 krajów i organizacji (m.in. USA czy Rosja, oenzetowska Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji czy Biuro Narodów Zjednoczonych do spraw Narkotyków i Przestępczości), a jego tematem przewodnim było hasło „Kształtowanie globalnego bezpieczeństwa publicznego – wspólne działanie wobec różnorodnych zagrożeń”. Podczas sesji plenarnych i podsesji tematycznych Chińczycy promowali współpracę w obszarach przestępczości transnarodowej, zarządzania migracjami, walki z terroryzmem oraz bezpieczeństwa cyfrowego. Skala i różnorodność tematyczna forum potwierdzają determinację Chin, aby zbudować dominującą rolę w dziedzinie tychże technologii.

Minister bezpieczeństwa publicznego Wang Xiaohong podkreślił, że stabilność stanowi fundament rozwoju, a doświadczenia Chin w zakresie nadzoru i utrzymywania porządku społecznego mogą być wzorem dla innych państw. Narracja ta została osadzona w koncepcji „całościowego bezpieczeństwa narodowego” Xi Jinpinga, która łączy wymiar wewnętrzny i zewnętrzny w jedną całość. Nie bez znaczenia były także odwołania do Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa, które w ostatnim czasie chińska strona poruszała na wielu spotkaniach dyplomatycznych. Ważnym przesłaniem było również podkreślenie zdolności aparatu bezpieczeństwa i jego modernizacji. Są to zarazem priorytety polityki wewnętrznej Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, które od lat wzmacnia nadzór cybernetyczny, rozwija cyfrowe narzędzia kontroli i wdraża rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji.

Forum umożliwiło zaprezentowanie chińskiego systemu bezpieczeństwa publicznego jako filaru stabilności wewnętrznej, a zarazem źródła legitymizacji zewnętrznej. Drony, systemy rozpoznawania twarzy czy platformy *blockchain* do śledzenia przepływów finansowych prezentowano jako rozwiązania przydatne do kontroli bezpieczeństwa zarówno wewnątrz, jak i zewnątrz kraju. Przez taki pokaz technologii wydarzenie promowało również chińskie przedsiębiorstwa jako dostawców zaawansowanych narzędzi nadzoru i twórców innowacyjnych osiągnięć. Tego typu inicjatywy przekładają się na sukces Chińczyków – dane z 2024 roku wskazują, że eksportowali oni sprzęt inwigilacyjny do 76 krajów, tradycyjny sprzęt policyjny do 31 krajów, a także przeprowadzili szkolenia policjantów w 19 krajach. Tego typu współpraca może przekładać się także na rozwój stosunków bilateralnych, lecz przede wszystkim stanowi informację dla KPCh o systemach bezpieczeństwa innych państw. Warto nadmienić, że – przykładowo – współpraca w zakresie wspólnych patroli policji ChRL odbywała się lub nadal odbywa także w państwach europejskich, wśród nich także członków NATO: Chorwacji, Włoch, Węgier czy Serbii.

Forum w Lianyungang odzwierciedliło też sposób, w jaki Pekin przekształca własne problemy wewnętrzne w platformy przywództwa międzynarodowego. Zjawiska takie jak oszustwa telekomunikacyjne czy przemyt narkotyków są poważnym wyzwaniem w Chinach, lecz przedstawiane głównie jako problemy globalne, uzasadniające twarde środki krajowe i jednocześnie budujące koalicje międzynarodowe. Władze ogłosiły, że w ostatnich latach zlikwidowano ponad 2000 zagranicznych centrów oszustw telekomunikacyjnych i zatrzymano ponad 80 tys. podejrzanych. Co więcej, w ostatnim czasie skazano jedenastu członków

mafii prowadzącej tego typu działalność przestępczą w Mjanmie na karę śmierci, a kolejnych kilkunastu na długoletnie więzienie.

Z perspektywy działań rządu wydarzenie to pokazuje, w jaki sposób KPCh traktuje bezpieczeństwo publiczne jako narzędzie dyplomatyczne i niejako przedłużenie polityki wewnętrznej. Łącząc agendę krajową i międzynarodową – od utrzymywania stabilności, przez walkę z przestępczością, po cyfrową modernizację i rozwój technologiczny – władze prezentują się jednocześnie jako gwarant porządku wewnętrznego i dostarczyciel globalnych dóbr publicznych. Taka strategia umacnia narrację, że chiński model rządzenia jest skuteczny w kraju i możliwy do eksportu, co zwiększa legitymizację partii w oczach własnego społeczeństwa, a zarazem poszerza jej siłę za granicą.

II. DYPLMACJA RZĄDOWA

1 września: MSZ opublikował dokument koncepcyjny Globalnej Inicjatywy Zarządzania (GIZ) ogłoszony przy okazji szczytu Szanghajskiej Organizacji Współpracy. Jest to czwarta z serii inicjatyw Xi Jinpinga po Globalnej Inicjatywie Rozwoju, Globalnej Inicjatywie Bezpieczeństwa i Globalnej Inicjatywie Cywilizacyjnej. GIZ formalizuje chińską wizję reformy ładu międzynarodowego opartego na ONZ. Opiera się ona na pięciu zasadach: równości, praworządności, multilateralizmie, podejściu zorientowanym na człowieka i skuteczności działań.

Pekin przedstawia inicjatywę jako odpowiedź na „deficyt globalnego zarządzania”, postulując zwiększenie reprezentacji Globalnego Południa oraz efektywności instytucji międzynarodowych w obszarach finansów, klimatu, sztucznej inteligencji i cyberprzestrzeni. W ujęciu strategicznym GIZ ma wzmocnić narrację Chin jako reformatora, a nie rewizjonisty, istniejącego ładu międzynarodowego, wpisując chińskie rozumienie suwerenności i sprawiedliwości w dyskurs wielostronny.

2 września: Xi Jinping spotkał się w Pekinie z prezydentem Rosji Władimirem Putinem. Putin odbył wizytę w Chinach w związku ze szczytem Szanghajskiej Organizacji Współpracy oraz parady upamiętniającej 80. rocznicę zwycięstwa II wojny światowej. Xi podkreślił strategiczną wagę relacji chińsko-rosyjskich jako wzorca dla stosunków mocarstw, akcentując wspólne zobowiązanie do obrony porządku, który wyklął się po 1945 roku - multilateralizmu i przewodniej roli ONZ. Putin określił współpracę z Chinami jako osiągnającą „historyczne maksimum”.

3 września: W Pekinie odbyła się parada z okazji 80. rocznicy zwycięstwa w II wojnie światowej. W Chinach zwykło się rozdzielać ten okres historyczny na drugą wojnę chińsko-japońską („walkę oporu przeciwko japońskiej agresji”) oraz światową wojnę antyfaszystowską. W wydarzeniu wzięli udział m.in. następujący politycy: prezydent Rosji Władimir Putin, przywódca Korei Północnej Kim Jong Un, król Kambodży Norodom Sihamoni, premier Malezji Anwar Ibrahim; z państw unijnych byli to jedynie premier Słowacji Robert Fico i minister spraw zagranicznych Węgier Péter Szijjártó. W wydarzeniu wzięli udział również tajwańscy politycy, m.in. Hung Hsiu-chu z Kuomintangu, znana z wcześniejszych pochwał chińskich działań „anty-terrorystycznych” w Sinciang, za co była krytykowana na wyspie.

Na paradzie wystąpiło ponad 12 tysięcy żołnierzy Armii Ludowo-Wyzwoleńczej. Zaprezentowano także szereg różnorodnych osiągnięć technologii militarnej, która nie tylko ukazała rosnące zdolności Chin, ale według niektórych miała także być reklamą dla potencjalnych kupców.

Po paradzie odbyło się spotkanie Władimira Putina i Kim Dzong Una trwające dwie i pół godziny, na którym Kim zadeklarował, że pomoc Rosji to jego „braterski obowiązek”.

8 września: Wang Yi spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Portugalii Paulo Rangellem. Rozmowy odbyły się w kontekście 20-lecia partnerstwa strategicznego Chiny-Portugalia, choć najbardziej podkreślanym motywem była 80. rocznica zwycięstwa w II wojnie światowej. Wang podkreślił znaczenie pokojowego rozwiązania sprawy Makau jako wzoru dla społeczności międzynarodowej oraz potrzebę wspólnego promowania sprawiedliwszego systemu globalnego, co łączył z chińską Globalną Inicjatywą Bezpieczeństwa.

12-13 września: Wang Yi odbył oficjalną wizytę w Austrii. W jej ramach spotkał się z prezydentem Alexandrem Van der Bellenem i ministrem spraw zagranicznych Beate Meinl-Reisinger. W tle obu wizyt pozostawała narracja o II wojnie światowej; Wang powoływał się m.in. na to, jak Chiny przyjmowały austriackich Żydów uciekających z kraju. W trakcie spotkań podkreślono trwałość przyjaźni chińsko-austriackiej oraz plan obchodów 55. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych w 2026 roku.

13-14 września: Wang Yi odbył oficjalną wizytę w Słowenii. Wang spotkał się z premierem Robertem Golobem, prezydentką Natashą Pirc Musar oraz wicepremierką i minister spraw zagranicznych Tanją Fajon. Wang zaakcentował równość traktowania państw bez względu na ich wielkość oraz potrzebę wyboru

współpracy zamiast konfrontacji. Również podczas tej wizyty chiński minister spraw zagranicznych nawiązywał do Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa.

15 września: Wang Yi odwiedził Warszawę, gdzie spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Radosławem Sikorskim oraz prezydentem Karolem Nawrockim. Była to pierwsza wizyta chińskiego szefa dyplomacji w Polsce od sześciu lat. Rozmowy w Helenowie w ramach Polsko-Chińskiego Komitetu Międzyrządowego dotyczyły współpracy gospodarczej (m.in. w zakresie elektromobilności), bezpieczeństwa i sytuacji międzynarodowej. Wizyta odbyła się na tle rosnących napięć bezpieczeństwa w regionie i została w Chinach szeroko komentowana w kontekście problemów z tranzytem towarów przez Małaszewicze.

16 września: Wang Yi spotkał się w Pekinie z wicepremierem Kambodży Sunem Chantholem. Rozmowy dotyczyły współpracy infrastrukturalnej w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku oraz wspólnego przeciwdziałania wyzwaniom wojny celnej. Obie strony nie szczędziły sobie komplementów takich jak te, że relacje bilateralne są „mocne jak skała, z głębokimi korzeniami i kwitnącymi liśćmi”. Wang podkreślał kluczową rolę Pekinu w procesie mediacji w konflikcie kambodżańsko-tajskim, choć de facto ważniejsze role odegrały Malezja i USA.

17 września: Wang Yi odbył rozmowy z ministrem spraw zagranicznych Korei Południowej Cho Hyunem. Strona chińska wskazała na poprawę relacji bilateralnych od czasu objęcia urzędu prezydenta przez Lee Jae-myunga w czerwcu 2025 i podkreśliła dobre relacje międzyludzkie w obu społeczeństwach. Wang ponownie powołał się na dziedzictwo II wojny światowej (Cho miał pogratulować „znaczącej” roli, jaką Chiny odegrały w zwycięstwie) i wspomniał o Globalnej Inicjatywie Bezpieczeństwa.

17-19 września: W Pekinie odbyło się skupione na bezpieczeństwie doroczne Forum Xiangshan. W wydarzeniu wzięło udział ok. 1800 przedstawicieli ze 100 państw, w tym urzędników, wojskowych i ekspertów. Chińscy przedstawiciele wykorzystali forum do promowania wizji Xi Jinpinga o jedności przeciwko „hegemonizmowi i polityce siły”, skierowanej pośrednio przeciwko USA. Analitycy postrzegają charakter wydarzenia za bardziej asertywny niż w zeszłym roku i wskazują na wewnętrzne przekonanie Pekinu o gotowości do zajęcia pozycji globalnego lidera.

Kraje zachodnie zdecydowanie ograniczyły swoją obecność na forum i obniżyły jej rangę do niższego szczebla reprezentacji. Takie działanie ma ograniczyć rozwój tej inicjatywy, zwłaszcza w kontekście rywalizacji z singapurskim Shangri-La.

23 września: Wang Yi spotkał się w Pekinie z delegacją Kongresu USA pod przewodnictwem jego członka Adama Smitha z Partii Demokratycznej. Była to pierwsza wizyta amerykańskich parlamentarzystów w Chinach od 2019 roku, określona przez Wanga jako „podróż przełamująca lody”. Wang podkreślił rolę dyplomacji przywódców państw, trud, z jakim przyszło ustabilizować bilateralną relację i konieczność wzajemnego zrozumienia w celu uniknięcia konfrontacji. Według strony chińskiej USA są ich „partnerem, a nie rywalem, a co dopiero wrogiem”.

24-27 września: Premier Li Qiang odbył wizytę do Nowego Jorku, gdzie wygłosił przemowę na forum 80. Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Nawiązywał tam do „pokonania prawa dżungli” i wspólnego stworzenia porządku międzynarodowego, który wyłonił się po 1945 roku. Podkreślił rolę ONZ w utrzymaniu światowego pokoju i „pozostaniu razem” mimo wyzwań takich jak pandemia czy kryzysy finansowe. Wskazał jednak, że „zimnowojenna mentalność” powraca, a multilateralizm jest zagrożony, nawiązując do asertywnej polityki USA.

Na miejscu Li spotkał się m.in. z sekretarzem generalnym ONZ Antonio Guterresem, przewodniczącą 80. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ i do niedawna niemieckim ministrem spraw zagranicznych Annaleną Baerbock, przewodniczącą Komisji Europejskiej Ursulą von der Leyen, a także Billem Gatesem czy prezydentem Cypru Nikosem Christodulidisem. Waga zwłaszcza tego ostatniego spotkania została już wcześniej opisana przez OSA.

29 września: Li Qiang spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Korei Północnej Choe Son-hui. Obie strony podkreśliły chęć pogłębiania relacji bilateralnej „na każdym poziomie”, aby lepiej chronić „wspólne interesy”. Choe wsparła też wszelkie globalne inicjatywy Chin, a także ich stanowisko w sprawie Tajwanu, Sinciangu, Tybetu czy Hongkongu.

KOMENTARZ

W połowie września 2025 roku chiński minister spraw zagranicznych Wang Yi odbył oficjalną jednodniową wizytę w Polsce, gdzie spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Radosławem Sikorskim oraz prezydentem Karolem Nawrockim. Była to pierwsza wizyta chińskiego szefa dyplomacji w Polsce od sześciu lat.

Spotkanie Sikorski-Wang odbyło się w podwarszawskim Helenowie w ramach Polsko-Chińskiego Komitetu Międzyrządowego. Rozmowy trwały trzy godziny (czyli, jak określił to rzecznik polskiego MSZ Paweł Wroński, „bardzo długo”). Na życzenie strony chińskiej odwołano też konferencję prasową, która miała się odbyć po spotkaniu. Oficjalnym powodem miała być chęć dłuższej rozmowy pomiędzy stronami.

W trakcie spotkania Wang, podobnie jak w trakcie innych wizyt dyplomatycznych w ostatnim czasie, odwoływał się do roli Chin w trakcie II wojny światowej, podkreślił historyczne znaczenie relacji dwustronnych i wezwał do pogłębiania współpracy w obliczu „kryzysu multilateralizmu” (nawiązując do asertywnych działań USA na arenie międzynarodowej). Sikorski miał wyrazić uznanie dla osiągnięć rozwojowych Chin i sprzeciw wobec wojny celnej. Obie strony potwierdziły wagę stabilnych i długoterminowych relacji bilateralnych.

Wizyta, choć zaplanowana już parę miesięcy wcześniej, odbyła się na tle naruszenia polskiej przestrzeni lotniczej przez rosyjskie drony, a także zamknięcia granicy polsko-białoruskiej w związku z ćwiczeniami wojskowymi Rosji i Białorusi Zapad na początku września 2025 roku. Strona polska wyraźnie odniosła się do obu tych wydarzeń, wskazując na bezpieczeństwo jako obecny priorytet swojego państwa. Zgodnie z deklaracją polskiego MSZ Wang miał wskazać, że eskalacja konfliktu nie będzie dla nikogo korzystna. Wyraził też nadzieję, że Polska wkrótce ponownie otworzy przejścia graniczne z Białorusią.

Zamknięcie granicy wywołało wiele poruszenia w Chinach ze względu na zatrzymanie chińskich produktów eksportowych w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku w terminalu przeładunkowym w Małaszewiczach. Te stanowią jedynie ułamek całości eksportu do Europy, ok. 4%, choć dla zachodnich prowincji takich jak Syczuan sięgają nawet 80%. W chińskiej sieci można było znaleźć wiele komentarzy negatywnie oceniających polskie działania, m.in. że był on wykonany jako gest lojalności wobec USA, aby Waszyngton zyskał przewagę negocjacyjną w rozmowach dotyczących metali ziem rzadkich; że Polska ma „oportunistyczną mentalność” i próbuje szantażować Chiny dla swojego własnego zysku; że polskie działania przypominają „zabawę z ogniem”, gdy trzyma się bak z benzyną”; lub z wyrzutem deklarując, że z nieznannej wsi Małaszewicze Chiny uczyniły logistyczne serce Europy.

Rozmowa objęła także zagadnienia współpracy i potencjalnych inwestycji w zakresie elektromobilności. Przy okazji wizyty podpisano również porozumienie w sprawie warunków eksportu polskiego drobiu do Chin umożliwiające stosowanie regionalizacji, które zostało uzgodnione jeszcze w czasie wizyty Andrzeja Dudy w czerwcu 2024 roku. Warto jednak przypomnieć, że polski drób stanowi mniej niż 1% całości importu drobiu do Chin.

III. DYPLOMACJA PARTYJNA

2 września: Sun Haiyan, wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh, spotkała się w Pekinie z byłym premierem Rumunii Adrianem Năstase.

Sun podkreśliła wagę Globalnej Inicjatywy Zarządzania Xi Jinpinga i wolę dalszego rozwijania tradycyjnej przyjaźni chińsko-rumuńskiej oraz współpracy w obronie powojennego ładu międzynarodowego. Năstase ocenił inicjatywę Xi jako kluczowe dla „globalnej sprawiedliwości” i zadeklarował aktywną rolę jego fundacji w promowaniu relacji Chiny-Rumunia oraz Chiny-UE, dodając, że Chiny stały się niezbędną siłą w utrzymaniu światowej równości.

Warto nadmienić, że w zeszłym miesiącu Sun podzieliła los dyrektora Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh Liu Jianchao i została zatrzymana przez chińskie władze. W przeciwieństwie do niego została jednak wypuszczona i aktywnie kontynuuje swoją pracę w jednostce.

3 września: Sun Haiyan spotkała się z delegacją Bułgarskiej Partii Socjalistycznej pod przewodnictwem jej przewodniczącego i wicepremiera rządu Atanasa Zafirowa. Sun wyraziła gotowość do intensyfikacji kontaktów pomiędzy partiami i podkreśliła, że współpraca partyjna stanowi ważny kanał dla rozwijania stosunków państwowych. Zafirow pochwalił politykę zagraniczną Chin, osiągnięcia w modernizacji oraz zadeklarował gotowość do dalszej wymiany doświadczeń i wzmacniania współpracy w różnych obszarach, w tym na poziomie europejskim.

3 września: Ma Hui, wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh, spotkał się w Pekinie z byłym premierem Grecji i honorowym przewodniczącym Międzynarodówki Socjalistycznej, Jorgosem Papandreu. Rozmowy koncentrowały się na potrzebie obrony powojennego porządku międzynarodowego oraz konieczności reformy globalnego zarządzania w duchu inicjatyw Xi Jinpinga. Papandreu wyraził uznanie dla organizacji uroczystości 80. rocznicy zwycięstwa oraz podkreślił, że koncepcje Xi mają duże znaczenie praktyczne dla relacji Chiny-UE.

4 września: Sun Haiyan spotkała się z R. Arun Kumarem, członkiem Biura Politycznego Komunistycznej Partii Indii (Marksistowskiej). Sun podkreśliła, że niedawne spotkanie Xi Jinpinga z premierem Indii Narendrą Modim podczas szczytu Szanghajskiej Organizacji Współpracy wyznaczyło kierunek dla poprawy i dalszego rozwoju stosunków chińsko-indyjskich. Zadeklarowała wolę współpracy ze wszystkimi partiami politycznymi Indii, aby poprzez wymianę międzypartyjną wspierać wdrażanie konsensusu liderów i stabilny rozwój relacji bilateralnych. Arun wyraził przywiązanie do przyjaźni z Chinami, uznał osiągnięcia chińskiego społeczeństwa pod przewodnictwem KPCh i zadeklarował chęć pogłębiania współpracy obu partii. Spotkanie zakończyło się symbolicznym zdjęciem, podczas którego Sun i Arun pozowali z książką Xi Jinpinga.

5 września: Sun Haiyan odbyła spotkanie z delegacją rosyjskich organizacji młodzieżowych. Sun podkreśliła, że wymiana młodych kadr ma strategiczne znaczenie dla utrwalania fundamentów społecznych współpracy chińsko-rosyjskiej i przekazywania przyjaźni pomiędzy narodami kolejnym pokoleniom. Strona rosyjska potwierdziła gotowość do dalszego rozwijania kontaktów w tym obszarze, wskazując na ich rolę w realizacji konsensusu przywódców obu państw.

9 września: Sun Haiyan spotkała się w Pekinie z nepalską delegacją pod przewodnictwem CK Rauta z socjaldemokratycznej Partii Janamat. W komunikacie oprócz Rauta nie wymieniono innych uczestników wizyty. Sun zaznaczyła, że KPCh jest otwarta na kontakty ze wszystkimi głównymi ugrupowaniami politycznymi Nepalu, co ma służyć pogłębianiu zaufania i współpracy politycznej. Raut podkreślił znaczenie wsparcia Chin dla rozwoju Nepalu, przywiązanie do zasady jednych Chin oraz chęć korzystania z chińskich doświadczeń w walce z ubóstwem i modernizacji gospodarki.

11 września: Lu Kang, wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh, spotkał się z Danielem Russellem, byłym asystentem sekretarza stanu USA (2013-2017) i wiceprezesem Asia Society Policy Institute. Rozmowy dotyczyły stanu i perspektyw relacji chińsko-amerykańskich oraz bieżących problemów międzynarodowych. Spotkanie miało na celu stworzenie przestrzeni do bardziej otwartego dialogu eksperckiego i politycznego w okresie nasilających się napięć dwustronnych.

17 września: Lu Kang spotkał się w Pekinie z Davidem Meadowsem, szefem ds. Chin w amerykańskim przedsiębiorstwie konsultingowym Eurasia Group. Obie strony wymieniły poglądy na temat stosunków chińsko-amerykańskich i szerszej sytuacji międzynarodowej. Rozmowa stanowiła część szerszych wysiłków

KPCh na rzecz podtrzymywania kanałów komunikacji z amerykańskim światem analitycznym i biznesowym.

18 września: W Pekinie odbył się Dialog Młodych Polityków Chiny-Państwa Nordyckie pod hasłem „Wspólna odpowiedzialność – współdziałanie na rzecz zielonej i zrównoważonej przyszłości”. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele partii politycznych, rządów, biznesu i środowiska akademickiego z pięciu państw nordyckich oraz organizacji chińskich. Lu Kang w swoim wystąpieniu podkreślił znaczenie współpracy w zakresie zielonej transformacji i rocznice stosunków dyplomatycznych, a strona nordycka wyraziła wolę rozwijania partnerstwa i dialogu z Chinami.

19 września: Lu Kang spotkał się z wiceminister spraw zagranicznych Australii Elly Lawson. Podczas rozmów strony potwierdziły, że dobre relacje chińsko-australijskie leżą w interesie narodów obu państw i stanowią fundament dalszej współpracy. Podkreślono także konieczność rozwijania kooperacji w obszarach gospodarki, kultury i klimatu, co ma wzmocnić pozytywną dynamikę relacji dwustronnych.

22 września: Ma Hui spotkał się z delegacją „mediów mainstreamowych” Ameryki Łacińskiej. W komunikacie nie wymieniono nazwisk uczestników ani ośrodków, które reprezentowali. Ma przedstawił założenia czterech globalnych inicjatyw Xi Jinpinga i podkreślił znaczenie mediów w budowaniu wzajemnego zrozumienia oraz narracji o „prawdziwych, trójwymiarowych Chinach”. Strona latynoamerykańska wyraziła uznanie dla chińskich osiągnięć rozwojowych i zadeklarowała gotowość do dalszej współpracy medialnej, wskazując, że odgrywa ona rolę w umacnianiu więzi społecznych i politycznych.

20–23 września: Li Xi, członek Stałego Komitetu Biura Politycznego KPCh i sekretarz Centralnej Komisji ds. Kontroli Dyscypliny, złożył oficjalną wizytę w Białorusi. Spotkał się m.in. z prezydentem Aleksandrem Łukaszenką, szefem Administracji Prezydenta Dmitrijem Krutojem oraz przewodniczącym Izby Reprezentantów Igorem Siergiejenką. Podczas rozmów potwierdzono strategiczne znaczenie partnerstwa chińsko-białoruskiego, wolę pogłębiania współpracy w ramach Pasa i Szlaku oraz pełne poparcie Mińska dla globalnych inicjatyw Xi Jinpinga. Li Xi podkreślił znaczenie „samorewolucji” KPCh, walki z korupcją i chińskiej modernizacji jako źródeł legitymizacji partii. Łukaszenka nazwał Chiny „najbardziej wiarygodnym partnerem” Białorusi i zadeklarował gotowość do aktywnego udziału w realizacji inicjatyw Xi.

25 września: Ma Hui spotkał się z delegacją francuskiego Senatu z Grupy Przyjaźni Francja-Chiny. Strona chińska podkreślała gotowość KPCh do

pogłębiania wymiany z wszystkimi ugrupowaniami politycznymi we Francji. Delegacja francuska wyraziła uznanie dla osiągnięć Chin w dziedzinie technologii, ochrony środowiska i zarządzania miastami oraz zadeklarowała chęć dalszego wzmacniania współpracy i wzajemnego zaufania.

KOMENTARZ

Na początku września 2025 roku Sun Haiyan spotkała się z nepalską delegacją pod przewodnictwem CK Rauta z socjaldemokratycznej Partii Janamat. Dla Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh była to próba podtrzymania kanałów dialogu z elitami, które Pekin od lat traktował jako instrument wpływu w Nepalu, w momencie głębokiego przesilenia politycznego w Katmandu. Nagły upadek rządu K.P. Sharma Oli i powstanie gabinetu Sushili Karki po masowych protestach młodzieży zachwiały dotychczasowym układem politycznym, w którym Chiny mogły liczyć na lojalnych partnerów po stronie nepalskiej lewicy.

W ostatnich latach Nepal politycznie zbliżył się do Chin za sprawą rządzących Komunistycznej Partii Nepalu (Zjednoczenia Marksistowsko-Leninowskiego) oraz Komunistycznej Partii Nepalu (Maoistowskiej). Jeszcze na początku września (obecnie obalony) premier Sharma Oli uczestniczył w paradzie wojskowej upamiętniającej II wojnę światową. Obecnie jednak oficjalne spotkania z członkami tych partii były wykluczone, zatem KPCh spotkała się z bardziej umiarkowaną, choć nadal pozytywnie nastawioną do Chin socjaldemokratyczną partią Janamat. Spotkanie z delegacją jej lidera CK Rauta miało więc funkcję nie tyle wizerunkową, co diagnostyczną – miało pomóc zrozumieć, w jakim kierunku przesuwają się nepalska scena polityczna i jak głęboki jest społeczny ferment, który ją uruchomił. Najwyżsi urzędnicy państwowi ChRL dotychczas nie złożyli jeszcze oficjalnych gratulacji nowym władzom Nepalu; jedynie MSZ wymijająco oświadczył, że Pekin wspiera ścieżkę rozwoju każdego państwa i jest przekonany o przyjaźni i chęci współpracy obu narodów. Nowemu rządowi pogratulował także chiński ambasador w Nepalu Chen Song. Niektórzy analitycy sugerują, że jest to symptom ostrożności chińskich władz, które nie wiedzą, jak się do tej sytuacji odnieść; potwierdzać to ma także brak większego zainteresowania tematem chińskich mediów państwowych.

Z punktu widzenia Pekinu wydarzenia w Nepalu są niepokojące pod wieloma aspektami. Po pierwsze, historia nepalskiego „pokolenia Z” – pozbawionego perspektyw, rozczarowanego działaniami rządu i zorganizowanego oddolnie wokół

sprzeciwu wobec cenzury – obalającej istniejącą władzę prawdopodobnie wzbudziło duży niepokój wśród członków KPCh. Młode pokolenie Chińczyków również zmagają się z wieloma problemami, zwłaszcza gospodarczymi, co wywołuje ich sprzeciw i powszechne reakcje obrazujące ich frustrację takie jak „leżenie plackiem” (*tangping* 躺平) czy „gnicie” (*bailan* 摆烂) albo „opłakiwanie” (*sang* 喪). To dlatego część chińskich internautów sprzeciwiała się interpretacji wydarzeń z Nepalu jako „kolorowej rewolucji” inspirowanej z zewnątrz, a raczej właśnie postrzegali je jako spontaniczną rewoltę pokolenia, które utraciło zaufanie do instytucji. Właśnie ten aspekt społeczny czyni z Nepalu przypadek szczególnie niepokojący dla KPCh. Dla partii, która opiera swą legitymizację na obietnicy stabilności i sukcesu gospodarczego, widok sąsiedniego państwa, w którym masowy gniew młodych obala rząd w ciągu dni, jest przypomnieniem, jak krucha może być kontrola polityczna, gdy rozpadnie się społeczny kontrakt.

W tym kontekście warto także wspomnieć o szczególnym niepokojach dotyczącym chińskich rubieży. Nepal graniczy bezpośrednio z Tybetem, a jego długie, trudno kontrolowane pogranicze od lat postrzegane jest w Pekinie jako newralgiczny obszar dla stabilności „zachodnich peryferii”. Niepokój wzmacnia nie tylko fakt, że nowemu rządowi szybko pogratulował duchowy przywódca Tybetu Dalajlama XIV, ale też to, że nastroje antyelitarnych ruchów mogą rezonować w regionach, które Pekin uznaje za szczególnie wrażliwe na impulsy zewnętrzne. W tym sensie obawy KPCh mają charakter nie tylko polityczny, ale systemowy - kryzys w Katmandu sprawdza granice koncepcji „bezpieczeństwa całościowego” Xi Jinpinga, łączącego stabilność społeczną, ideologiczną i terytorialną.

Wreszcie, w wymiarze geopolitycznym Nepal pozostaje kluczowym punktem w trójkącie rywalizacji Chiny-Indie-USA. Dla Chin to strategiczny bastion stabilności na granicy z Tybetem i element szerszej architektury bezpieczeństwa zachodnich peryferii, dla Indii – naturalna strefa wpływów i przestrzeń obrony przed chińską ekspansją infrastrukturalną, a dla USA – potencjalne ogniwo w sieci państw mających równoważyć rosnącą obecność Pekinu w Azji Południowej. Kryzys polityczny w Katmandu uruchomił reakcję tych trzech aktorów – Chiny starają się chronić swój korytarz Inicjatywy Pasa i Szlaku oraz strefę wpływów, Indie wzmacniają więzi kulturowe i gospodarcze, a Stany Zjednoczone oferują wsparcie demokratycznych reform.

Dla Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh kryzys ten jest lekcją ograniczeń własnej formuły wpływu – opartej na relacjach z elitami, które utraciły zaufanie społeczne. W tej sytuacji Wydział Łączności Międzynarodowej staje przed zadaniem

redefinicji relacji z Nepalem – nie tylko poprzez kontakty partyjne, lecz także poprzez próbę zrozumienia nowych aspiracji społecznych.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

